

הומש כס"י משולב

פרשת תצוה, שמות כז (ב) – ל (ו), ק"א פסוקים

פרק בו

ומעיל הוא כמין חלוק, וכן הכתונת, אלא שהכתונת סמוך לבשרו, ומעיל קרוי חלוק עליו וכתנת תשבץ עשויין משבצות לנוי, והמשבצות הן כמין גומות העשויות בתכשיטי זהב למושב קביעות אבנים טובות ומרגליות, כמו שנאמר באבני האפוד (להלן פס' יא) מוסבות משבצות זהב, ובלעז קוראין אותו קשטונ"ש [משבצות] מצנפת כמין כיפת כובע שקורין קויפ"א בלעז [שביס עשוי רשת]. שהרי במקום אחר קורא להם (לקמן לט כח) מגבעות, ומתרגמין 'כובעין' ואבנט היא חגורה על הכתונת, והאפוד חגורה על המעיל, כמו שמצינו בסדר לבישתן (ויקרא ח ז) 'ויתן עליו את הכתנת ויחגור אותו באבנט וילבש אותו את המעיל ויתן עליו את האפוד' ועשו בגדי קדש מתרומה המקודשת לשמי יעשו אותם לאהרן אחיך ולבניו לכהנול:

(ה) והם יקחו אתיהתקב ואתיהתקבלת והם יקחו. אותם חכמי לב שיעשו הבגדים, יקבלו מן המתנדבים את הזהב ואת התכלת לעשות מהן את הבגדים ואתהארגמן ואתהתולעת השני ואתהשש: פ

(ו) ועשו אתהאפוד זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משור מעשה חשב:

ועשו את האפוד. אם באתי לפרש מעשה האפוד והחושן על סדר המקראות, הרי פירושן פרקים פרקים, וישגה הקורא בצרופו, לכך אני כותב מעשיהם כמות שהוא, למען ירוץ הקורא בו, ואחר כך אפרש על סדר המקראות.

האפוד עשוי כמין סיניר של נשים רוכבות סוסים, וחוגר אותו מאחוריו כנגד לבו למטה מאציליו, רחבו כמדת רוחב גבו של אדם ויותר, ומגיע עד עקביו. והחשב מחובר בראשו על פני רחבו מעשה אורג, ומאריך לכאן ולכאן כדי להקיף ולחגור בו. והכתפות מחוברות בחשב אחד לימין ואחד לשמאל, מרוחקות זו מזו שיעור הבדלת כתפים מאחורי הכהן לשני קצות רחבו של סיניר, וכשזקפן עומדות לו על שני כתפיו, והן כמין שתי רצועות עשויות ממין האפוד, ארוכות כדי שיעור לזקפן אצל צווארו מכאן ומכאן, ונקפלות לפניו למטה מכתפיו מעט, ואבני השוהם קבועות בהם, אחת על כתף ימין ואחת על כתף שמאל, והמשבצות נתונות בראשיהם לפני כתפיו, ושתי עבותות הזהב תחובות בשתי טבעות שבחושן בשני קצות רחבו העליון, אחת לימין ואחת לשמאל, ושני ראשי השרשרת [הימנית] תקועין במשבצות לימין, וכן שני ראשי השרשרת השמאלית תקועין במשבצות שבכתף שמאל, נמצא החושן תלוי במשבצות האפוד על לבו מלפניו.

ועוד שתי טבעות בשני קצות החושן בתחתיתו, וכנגדם שתי טבעות בשתי כתפות האפוד מלמטה בראשו התחתון המחובר בחשב, טבעות החושן אל מול טבעות האפוד שוכבים זה על זה ומרכסן בפתיל תכלת תחוב בטבעות האפוד והחושן, שיהא תחתית החושן דבוק לחשב האפוד ולא יהא נד ובדל, הולך וחוזר.

זהו תכלת ולרגמן תולעת שני ושש משור. חמשת מינים הללו שזורין בכל חוט וחוט. היו מרדדין את הזהב כמין טסין דקין, וקוצצין פתילים מהם, וטווין אותן חוט של זהב עם ששה חוטים של תכלת, וחוט של זהב עם ששה חוטים של ארגמן, וכן בתולעת שני, וכן בשש, שכל המינין חוטן כפול ששה, וחוט של זהב עם כל אחד ואחד, ואחר כך שודא את כולם כאחד, נמצא חוטן כפול עשרים ושמונה. וכן מפורש במסכת יומא (עב.), ולמד מן המקרא הזה (לקמן לט ג), וירקעו את פחי הזהב וקצץ פתילים לעשות, את פתילי הזהב, בתוך התכלת ובתוך הארגמן וגו', למדנו שחוט של זהב שזור עם כל מין ומין.

(כ) ואתה תצוה אתבני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך בלי שמרים, כמו ששינוי במנחות (פז). מרגרו בראש הזית וכו' בתית למאור כתיב. הזיתים היה כותש במכתשת, ואינו טוחן בריחים, כדי שלא יהו בו שמרים, ואחר שהוציא טיפה ראשונה מניסן לריחים וטוחנו, והשמן השני פסול למנורה וכשר למנחות, שנאמר כתיב למאור, ולא כתיב למנחות להעלות נר תמיד. מדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה. תמיד. כל לילה ולילה קרוי תמיד, כמו שאתה אומר (במדבר כח ו) עולת תמיד, ואינה אלא מיום ליום. וכן במנחת חביתין נאמר (ויקרא ו יג) תמיד, ואינה אלא מחציתה בבוקר ומחציתה בערב. אבל תמיד האמור בלחם הפנים - משבת לשבת הוא:

(כא) באהל מועד מחוץ לפרכת אשר עליהעדת יערך אהרן ובניו מערב עד בקר תן לה מדתה שתהא דולקת מערב עד בוקר, ושיערו חכמים חצי לוג ללילי טבת הארוכין, וכן לכל הלילות, ואם יוותר, אין בכך כלום לפני יקוק חקת עולם לדרתם מאת בני ישראל: ס

פרק כח

(א) ואתה תקרב אליך לאחר שתגמר מלאכת המשכן אתהארון אחיך ואתבניו אהרן ואתבניו בני ישראל לכהנול אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר בני אהרן:

(ב) ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת:

(ג) ואתה תדבר אלכלהכמרלב אשר מלאתיו רוח חכמה ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנול. לקדשו להכניסו בכהונה על ידי הבגדים שיהא כהן לי. ולשון כהונה שירות הוא, שוריינטריא"ה בלעז [שירות]:

(ד) ואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפוד ומעיל וכתנת תשבץ מצנפת ואבנט ועשו בגדי קדש לאהרן אחיך ולבניו לכהנול:

(ה) ואלה הבגדים אשר יעשו חשן תכשיט כנגד הלב ואפוד לא שמעתי ולא מצאתי בברייתא פירוש תבניתו, ולבי אומר לי שהוא חגור לו מאחוריו, רחבו כרוחב גב איש, כמין סיניר שקורין פורציינט"ט בלעז [חגורה] שחוגרות השרות כשרוכבות על הסוסים, כך מעשהו מלמטה, שנאמר (שמואל ב ו יד) ודוד חגור אפוד בד, למדנו שהאפוד חגורה היא. ואי אפשר לומר שאין בו אלא חגורה לבדה, שהרי נאמר (ויקרא ח ז) ויתן עליו את האפוד, ואחר כך ויחגור אותו בחשב האפוד, ותרגם אונקלוס בהמין אפודא, למדנו שהחשב הוא החגור, והאפוד שם תכשיט לבדו.

ואי אפשר לומר שעל שם שתי הכתפות שבו הוא קרוי אפוד, שהרי נאמר (להלן פס' כז) שתי כתפות האפוד, למדנו שהאפוד שם לבד, והכתפות שם לבד, והחשב שם לבד. לכך אני אומר שעל שם הסיניר של מטה קרוי אפוד, על שם שאופדו ומקשטו בו, כמו שנאמר (ויקרא ח ז) ויאפוד לו בו, והחשב הוא החגור שלמעלה הימנו, והכתפות קבועות בו. ועוד אומר לי לבי, שיש ראייה שהוא מין לבוש, שתרגם יונתן (שמואל ב' ו יד) 'ודוד חגור אפוד בד' - כרדוס דבוץ. ותרגם כמו כן 'מעילים' - כרדוטיין, במעשה תמר אחות אבשלום (שמואל ב' יג יח), כי כן תלבשנה בנות המלך הבתולות מעילים.

מעשה חושב. כבר פירשתי (לעיל כו א) שהוא אריגת שתי קירות שאין צורות שני עבריה דומות זו לזו:

(ז) **שְׁתֵּי כְּתֻפֹת * הַכֹּהֵן יִהְיֶה לּוֹ אֶל־שְׁנֵי קְצוֹתָיו** אל רחבו של אפוד, שלא היה רחבו אלא כנגד גבו של כהן, וגבהו עד כנגד האצילים שקורין קודי"ש בלעז [מרפקים], שנאמר (יחזקאל מד יח) לא יחגרו בזיע, אין חוגרין במקום זיעה, לא למעלה מאציליהם ולא למטה ממתניהם, אלא כנגד אציליהם **וְחִבְרוּ**. האפוד עם אותן שתי כתפות האפוד, יחבר אותם במחט למטה בחשב, ולא יארגם עמו, אלא אורגם לבדם ואחר כך מחברם:

כְּתֵי כְּתֻפֹת וְגו'. הסינר מלמטה, וחשב האפוד היא החגורה וצמודה לו מלמעלה דוגמת סינר הנשים, ומגבו של כהן היו מחוברות בחשב שתי חתיכות כמין שתי רצועות רחבות, אחת כנגד כל כתף וכתף, וזקופן על שתי כתפותיו עד שנקפלות לפניו כנגד החזה, ועל ידי חבורן לטבעות החושן נאחזין מלפניו כנגד לבו שאין נפולות, כמו שמפורש בענין, והיו זקופות והולכות כנגד כתפיו, ושתי אבני השובם קבועות בהן, אחת בכל אחת:

(ח) **וְחֹשֶׁב אֶפְדָתוֹ** וחגור שעל ידו הוא מאפדו ומתקנהו לכהן ומקשטו **אֲשֶׁר עָלָיו** למעלה בשפת הסינר, היא החגורה **בְּמַעֲשֶׂהָ** כאריגת הסינר מעשה חושב ומחמשת מינים, כך אריגת החשב מעשה חושב ומחמשת מינים **מִמֶּנּוּ יִהְיֶה** עמו יהיה ארוג, ולא יארגנו לבד ויחברנו **זָהָב תְּבַלֵּת וְאֶרְגְּמוּ וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מְשֻׁר:**

(ט) **וְלִקְחֹתִי אֶת־שְׁתֵּי אֲבִנֵי־שֹׁהַם וּפְתַחְתִּי עֲלֵיהֶם שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:**

(י) **שֵׁשֶׁה מִשְׁמַתָּם עַל הָאֶבֶן הָאֶחָת וְאֶת־שְׁמוֹת הַשָּׁשָׁה הַנּוֹתְרִים עַל־ הָאֶבֶן הַשְּׁנִית כְּתוּלְדָתָם.** כסדר שנולדו, ראובן שמעון לוי יהודה דן נפתלי על האחת, ועל השניה גד אשר יששכר זבולן יוסף בנימין מלא (ולא 'בְּנֵי־מִן'), שכן הוא כתוב במקום תולדתו, עשרים וחמש אותיות בכל אחת ואחת:

(יא) **מַעֲשֶׂה חֲרָשׁ אֶבֶן** מעשה אומן של אבנים. חרש זה דבוק הוא לתיבה שלאחריו, ולפיכך הוא נקוד פתח בסופו, וכן (ישעיה מד יג) חרש עצים נטה קו, חרש של עצים. וכן (ישעיה מד יב) חרש ברזל מעצד, כל אלה דבוקים ופתוחים **פְּתוּחֵי חֲתָם** כתרגומו כתב מפרש כגלף דעזקא, חרוצות האותיות בתוכן, כמו שחורצין חותמי טבעות שהם לחתום אגרות, כתב ניכר ומפורש **תְּפַתַּח אֶת־שְׁתֵּי הָאֲבָנִים עַל־שְׁמוֹת** כמו 'בשמות' בְּנֵי יִשְׂרָאֵל **מִסִּבַּת מִשְׁבָּצוֹת זָהָב תַּעֲשֶׂה אֹתָם:** מוסכות משכללות. מוקפות האבנים במשבצות זהב, שעושה מושב האבן בזהב כמין גומא למידת האבן ומשקיעה במשבצות, נמצאת המשבצת סובבת את האבן סביב, ומחבר המשבצות בכתפות האפוד:

(יב) **וְשָׂמֶתְ אֶת־שְׁתֵּי הָאֲבָנִים עַל כְּתֻפֹת הָאֶפֶד אֲבָנֵי זָכָר וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִשְׂאָ אֲהָרָן אֶת־שְׁמוֹתָם לִפְנֵי יְקוֹק עַל־שְׁתֵּי כְּתֻפֵּי לְזָכָרָן.** שיראה הקדוש ברוך הוא השבטים כתובים לפניו ויזכור צדקתם: ס

*

שני

(יג) **וְעִשִּׂיתִ מִשְׁבָּצַת זָהָב.** מיעוט משבצות שתיים, ולא פירש לך עתה בפרשה זו אלא מקצת צרכן, ובפרשת החושן גומר לך פירושו:

(יד) **וְשְׁתֵּי שְׂרָשְׂרוֹת זָהָב טְהוֹר** שלשלאות **מִגְבְּלוֹת תַּעֲשֶׂה אֹתָם** לִסוּף גבול החושן תעשה אותם **מַעֲשֶׂה עֶבֶת** מעשה קליעת חוטיין, ולא מעשה נקבים וכפלים כאותן שעושיין לבורות, אלא כאותן שעושיין

לערדסקאות, שקורין אינצינשייר"ש בלעז [כלי קטורת] **וְנִתְּתָה אֹתָהּ שְׂרָשְׂרֹת הָעֵבֶת עַל־הַמִּשְׁבָּצַת:** ונתתה את שְׂרָשְׂרוֹת של עבותות העשויות מעשה עבות על המשבצות הללו. ולא זה הוא מקום צוות עשייתן של שרשרות, ולא צוות קביעתן, ואין תעשה האמור כאן לשון צווי, ואין ונתתה האמור כאן לשון צווי, אלא לשון עתיד, כי בפרשת החושן חוזר ומצווה על עשייתן ועל קביעתן, ולא נכתב כאן אלא להודיע מקצת צורך המשבצות שציוה לעשות עם האפוד, וכתב לך זאת לומר לך, המשבצות הללו יזקקו לך לכשתעשה שרשרות מגבלות על החושן, נתנם על המשבצות הללו: ס

(טו) **וְעִשִּׂיתִ חֲשֵׁן מִשְׁפָּט** שמכפר על קלקול הדין. דבר אחר משפט, שמברר דבריו והבטחתו אמת, דירישימיני"ט בלעז [הוכחה], שהמשפט משמש שלוש לשונות, דבריו טענות הבעלי דינים, וגמר הדין, ועונש הדין, אם עונש מיתה, אם עונש מכות, אם עונש ממון, וזה משמש לשון בירור דברים, שמפרש ומברר דבריו **מַעֲשֶׂה חֹשֶׁב בְּמַעֲשֶׂה אֶפֶד** מעשה חושב ומחמשת מינים **תַּעֲשֶׂנּוּ זָהָב תְּבַלֵּת וְאֶרְגְּמוּ וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מְשֻׁר תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ:**

(טז) **רְבִיעֵי יִהְיֶה כְּפֹל זֶרֶת אֶרְבּוֹ וְזֶרֶת רְחֹבוֹ.** כפול ומוטל לו לפניו כנגד לבו, שנאמר (להלן פס' ל) והיו על לב אהרן, תלוי בכתפות האפוד, הבאות מאחוריו על כתפיו ונקפלות ויורדות לפניו מעט, והחושן תלוי בהן בשרשרות וטבעות, כמו שמפורש בענין:

(יז) **וּמִלְאֵת בּוֹ** על שם שהאבנים ממלאות גומות המשבצות המתוקנות להן, קורא אותן בלשון מלאים **מִלְאֵת אֶבֶן אֶרְבָּעָה טוּרִים אֶבֶן טוּר אָדָם פְּטָדָה וּבְרִיקַת הַטּוּר הָאֶחָד:**

(יח) **וְהַטּוּר הַשְּׁנַיִן נִפְדָּ סִפִּיר וַיְהִי־לָם:** (יט) **וְהַטּוּר הַשְּׁלִישִׁי לְשֵׁם שָׁבוּ וְאֶחְלָמָה:**

(כ) **וְהַטּוּר הָרְבִיעִי תְּרִשִׁישׁ וְשֹׁהַם וַיִּשְׂפָּה מִשְׁבָּצִים זָהָב יִהְיֶה בְּמִלּוֹאֲתָם:** מְשֻׁכְּלִים זָהָב. יהיו הטורים במלואותם, מוקפים משבצות זהב בעומק שיעור שיתמלא בעובי האבן, זהו לשון במלואותם, כשיעור מלוי עביין של אבנים יהיה עומק המשבצות, לא פחות ולא יותר:

(כא) **וְהָאֲבָנִים תְּהִיֶּינּוּ עַל־שְׁמֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עָשָׂרָה עַל־שְׁמֹתָם פְּתוּחֵי חוֹתָם אִישׁ עַל־שְׁמוֹ תְּהִיֶּינּוּ לְשְׁנֵי עֶשֶׂר שְׁבָטִים:** איש על שמו. כסדר תולדותם סדר האבנים, אודם לראובן, פטדה לשמעון, וכן כולם:

(כב) **וְעִשִּׂיתִ עַל־הַחֲשֵׁן** בשביל החושן, לקבעם בטבעותיו, כמו שמפורש למטה בענין **שְׂרָשְׂרוֹת** לשון שרשי אילן המאחיזין לאילן להאחז ולהתקע בארץ, אף אלו יהיו מאחיזין לחושן, שבהם יהיה תלוי באפוד, והן שתי שרשרות האמורות למעלה (פס' יד) בענין המשבצות. ואף שרשרות פתר מנחם בן סרוק לשון שרשים, ואמר שהרי"ש יתירה, כמו מ"ם שבשלשום, ומ"ם שבריקם. ואינו רואה את דבריו, אלא שרשרת בלשון עברית, כשלשלת בלשון משנה **גְּבֻלוֹת** הוא מגבלות האמור למעלה (פס' יד) שתתקעם בטבעות, שיהיו בגבול החושן, וכל גבול לשון קצה, אשומי"ל בלעז [גבול] **מַעֲשֶׂה עֶבֶת** מעשה קליעה **זָהָב טְהוֹר:**

(כג) **וְעִשִּׂיתִ עַל־הַחֲשֵׁן שְׁתֵּי טַבָּעוֹת זָהָב עַל הַחוֹשֵׁן.** לצורך החושן, כדי לקבעם בו. ולא יתכן לומר שתהא תחלת עשייתן עליו, שאם כן מה הוא שחוזר ואומר ונתת את שתי הטבעות, והלא כבר נתונים בו, היה לו לכתוב בתחילת המקרא ועשית על קצות החושן שתי הטבעות זהב. ואף בשרשרות צריך אתה לפתור כן ונתת את־שְׁתֵּי הַטַּבָּעוֹת עַל־שְׁנֵי קְצוֹת הַחֲשֵׁן. לשתי פאות שכנגד הצואר, לימנית ולשמאלית הבאים מול כתפות האפוד:

האורים וְהַיָּה עַל־לֵב אֶהְרֹן בְּבֹאֹ לִפְנֵי יִקְוֹ וְנִשָּׂא אֶהְרֹן אֶת־מִשְׁפֵּט בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל דבר שהם נשפטים ונוכחים על ידו אם לעשות דבר או לא לעשות. ולפי מדרש אגדה שהחושן מכפר על מעוטי הדין, נקרא משפט על שם סליחת המשפט על־לֵבּוֹ לִפְנֵי יִקְוֹ תְּמִיד: ס

*

שלישי

(לא) וְעָשִׂיתָ אֶת־מַעֲיֵל הָאֲפֹד שהאפוד נתון עליו לחגורה כְּלִיל תְּכֵלֶת. כולו תכלת, שאין מין אחר מעורב בו:

(לב) וְהָיָה פִּירְאֵשׁוֹ פי המעיל שבגבהו הוא פתיחת בית הצואר בְּתוֹכוֹ כתרגומו 'כפיל לגויה', כפול לתוכו להיות לו לשפה כפילתו, והיה מעשה אורג ולא במחט שִׁפְּהָ יְהִיָּה לְפָיו סָבִיב מַעֲשֵׂה אֲרָג כְּפִי תַחְרָא יְהִיָּה לָו לַמְדוּנו שֶׁהֲרִיוּנִים שֶׁלָּהֶם כְּפֹל לַתּוֹכֵן לֹא יִקְרַע. כדי שלא יקרע, והקורעו עובר בלאו, שזה ממנין לאוין שבתורה, וכן (לעיל פס' כח) ולא יזח החושן, וכן (לעיל כה טו) לא יסורו ממנו הנאמר בבדי הארון:

(לג) וְעָשִׂיתָ עַל־שׁוּלְיֵי רַמְזָיו עגולים וחלולים היו כמין רמונים העשויים כביצת תרנגולת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי עַל־שׁוּלְיֵי סָבִיב וּפְעָמָנִי זָהָב זגין עם ענבלין שבתוכם בְּתוֹכָם סָבִיב. ביניהם סביב, בין שני רמונים פעמון אחד דבוק ותלוי בשולי המעיל:

(לד) פְּעָמָן זָהָב וְרַמְזָן פְּעָמָן זָהָב וְרַמְזָן פעמון זהב ורמון אצלו על־ שׁוּלְיֵי הַמַּעֲיֵל סָבִיב:

(לה) וְהָיָה עַל־אֶהְרֹן לְשֵׁרֶת וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ לִפְנֵי יִקְוֹ וּבִצְאָתוֹ וְלֹא יָמוּת. מכלל לאו אתה שומע הן, אם יהיו לו לא יתחייב מיתה, הא אם יכנס מחוסר אחד מן הבגדים הללו חייב מיתה בידו שמים: ס

(לו) וְעָשִׂיתָ אֵיזֵן זָהָב טְהוֹר לֵיזֵן. כמין טס של זהב היה, רוחב שתי אצבעות, מקיף על המצח מאוזן לאוזן וּפְתֻחָתָּהּ עָלָיו פְּתוּחֵי חֹתָם קֹדֶשׁ לִיקְוֹק:

(לז) וְשָׂמַתְּ אֹתוֹ עַל־פְּתִיל תְּכֵלֶת וְהָיָה עַל־הַמְּצַנֶּפֶת אֶל־מֹל פְּנֵי הַמְּצַנֶּפֶת יְהִיָּה:

על פתיל תכלת. ובמקום אחר הוא אומר (לקמן לט לא) ויתנו עליו פתיל תכלת, ועוד כתיב כאן והיה על המצנפת, ולמטה הוא אומר (פסוק הבא) והיה על מצח אהרן, ובשחיטת קדשים שנינו (זבחים יט.) שערו היה נראה בין ציצ למצנפת, ששם מניח תפילין, למדנו שהמצנפת למעלה בגובה הראש ואינה עמוקה ליכנס בה כל הראש עד המצח, והציץ מלמטה, והפתילים היו בנקבים ותלויין בו בשני ראשים ובאמצעיתו ששה בשלושה מקומות הללו, פתיל מלמעלה, אחד מבחוץ, ואחד מבפנים כנגדו, וקושר ראשי הפתילים מאחורי העורף שלושות, ונמצאו בין אורך הטס ופתילי ראשיו מקיפין את הקדקד, ופתיל האמצעי שבראשו קשור עם ראשי השנים, הולך על פני רוחב הראש מלמעלה, ונמצא עשוי כמין כובע, ועל פתיל האמצעי הוא אומר והיה על המצנפת, והיה נתון הציץ על ראשו כמין כובע על המצנפת, והפתיל האמצעי מחזיקו שאינו נופל, והטס תלוי כנגד מצחו, ונתקיימו כל המקראות, פתיל על הציץ, וציץ על הפתיל, והפתיל על המצנפת מלמעלה:

(לח) וְהָיָה עַל־מִצַּח אֶהְרֹן וְנִשָּׂא אֶהְרֹן אֶת־עֹזֵן הַקֹּדֶשִׁים וְנִשָּׂא לַהֲכֹן. לשון סליחה, ואף על פי כן אינו זז ממשמעו, אהרן נושא את המשא של עוון, נמצא מסולק העוון מן הקדשים. את עוון הקדשים. לרצות על הדם

(כד) וְנִתְּתָה אֶת־שֵׁתֵי עֵבֶתְתָּ הַזָּהָב עַל־שֵׁתֵי הַטְּבָעוֹת אֶל־קִצּוֹת הַחֹשֶׁן; ונתתה את שתי עבתת הזכב. הן הן שרשרות גבולת הכתובות למעלה (פס' כב), ולא פירש מקום קבוע בחושן, עכשיו מפרש לך שיהא תוחב אותן בטבעות. ותדע לך שהן הן הראשונות, שהרי בפרשת אלה פקודי לא הוכפלו:

(כה) וְאֵת שֵׁתֵי קִצּוֹת שֵׁתֵי הָעֵבֶתְתָּ שֶׁל שְׁתֵי הָעֵבֶתְתָּ שֶׁל שְׁתֵי רֵאשִׁיָּהֶם שֶׁל כָּל אַחַת תִּתֵּן עַל־שֵׁתֵי הַמְּשַׁבְּצוֹת הן הכתובות למעלה (פס' יד) בין פרשת החושן ופרשת האפוד, ולא פירש את צרכן ואת מקומן, עכשיו מפרש שיתקע בהן ראשי העבותות התחובות בטבעות [בראשין] החושן לימין ולשמאל אצל הצואר, שני ראשי השרשרת הימנית תוקע במשבצות של ימין, וכן בשל שמאל שני ראשי שרשרות השמאלית וְנִתְּתָה הַמְּשַׁבְּצוֹת עַל־בְּתָפוֹת הָאֲפֹד אחת בזו ואחת בזו, נמצאו כתפות האפוד מחזיקין את החושן שלא יפול, ובהן הוא תלוי, ועדיין שפת החושן התחתונה הולכת ובהא ונוקשת על כריסו, ואינה דבוקה לו יפה, לכך הוצרך עוד שתי טבעות לתחתיות, כמו שמפרש והולך אֶל־ מֹל פְּנִיּוֹ. של אפוד, שלא יתן המשבצות בעבר הכתפות שכלפי המעיל, אלא בעבר העליון שכלפי החוץ, והוא קרוי מול פניו של אפוד, כי אותו עבר שאינו נראה אינו קרוי פנים:

(כו) וְעָשִׂיתָ שֵׁתֵי טְבָעוֹת זָהָב וְשָׂמַתְּ אֹתָם עַל־שְׁנֵי קִצּוֹת הַחֹשֶׁן הן שתי פאותיו התחתונות לימין ולשמאל עַל־שְׁפָתוֹ אֲשֶׁר אֶל־עֵבֶר הָאֲפֹד בְּיָתְהָ. הרי לך שני סימנין, האחד שיתנם בשני קצות של תחתיתו שהוא כנגד האפוד, שעליונו אינו כנגד האפוד, שהרי סמוך לצואר הוא, והאפוד נתון על מתניו, ועוד נתן סימן שלא יקבעם בעבר החושן שכלפי החוץ, אלא בעבר שכלפי פנים שנאמר ביתה, ואותו העבר הוא לצד האפוד, שחשב האפוד חוגרו הכהן ונקפל הסינר לפני הכהן על מתניו, וקצת כריסו מכאן ומכאן עד כנגד קצות החושן, וקצותיו שוכבין עליו:

(כז) וְעָשִׂיתָ שֵׁתֵי טְבָעוֹת זָהָב וְנִתְּתָה אֹתָם עַל־שֵׁתֵי כְּתָפוֹת הָאֲפֹד מְלֻמְטָה שהמשבצות נתונות בראשי כתפות האפוד העליונים הבאים על כתפיו כנגד גרונו, ונקפלות ויורדות לפניו, והטבעות צוה ליתן בראשן השני, שהוא מחובר לאפוד, והוא שנאמר לעומת מחברתו, סמוך למקום חבורן באפוד למעלה מן החגורה מעט, שהמחברת לעומת החגורה, ואלו נתונים מעט בגובה זקיפת הכתפות, הוא שנאמר ממעל לחשב האפוד, והן כנגד סוף החושן, ונותן פתיל תכלת באותן הטבעות ובטבעות החושן, ורוכסן באותן פתילין לימין ולשמאל, שלא יהא תחתית החושן הולך לפניו וחוזר לאחור ונוקש על כריסו, ונמצא מיושב על המעיל יפה מְמוּל פְּנִיּוֹ בעבר החיצון לְעַמַּת מַחְבְּרָתָּהּ מִמַּעַל לְחֻשָּׁב הָאֲפֹד:

(כח) וַיִּרְכְּסוּ אֶת־הַחֹשֶׁן וַיִּכְסּוּ. לשון חיבור, וכן (תהלים לא כא) מרכסי איש, חבורי חבלי רשעים, וכן (ישעיה מ ד) והרכסים לבקעה, הרים הסמוכים זה לזה שאי אפשר לירד לגיא שביניהם אלא בקושי גדול, שמתוך סמיכתן הגיא זקופה ועמוקה, יהיו לבקעת מישור ונוחה לילך מטבעתו מטבעתי וְאֶל־טְבָעוֹת הָאֲפֹד בְּפִתִּיל תְּכֵלֶת לְהִיּוֹת עַל־חֻשָּׁב הָאֲפֹד להיות החושן דבוק אל חשב האפוד וְלֹא־יִזַח הַחֹשֶׁן מֵעַל הָאֲפֹד: וְלֹא יִזַח. לשון ניתוק, ולשון ערבי הוא, כדברי דונס בן לברט:

(כט) וְנִשָּׂא אֶהְרֹן אֶת־שְׁמֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּחֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט עַל־לֵבּוֹ בְּבֹאֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ לְזַכְּרֹן לִפְנֵי־יִקְוֹ תְּמִיד:

(ל) וְנִתְּתָ אֶל־חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט אֶת־הָאוּרִים וְאֶת־הַתְּמִים הוא כתב שם המפורש, שהיה נותנו בתוך כפלי החושן, שעל ידו הוא מאיר דבריו ומתמם את דבריו. ובמקדש שני היה החושן, שאי אפשר לכהן גדול להיות מחוסר בגדים, אבל אותו השם לא היה בתוכו, ועל שם אותו הכתב הוא קרוי משפט, שנאמר (במדבר כז כא) ושאל לו במשפט

(ג) ונתת אותם על־סל אחד והקרבת אתם אל חצר המשכן ביום הקמתו בסל ואת־הפֶּר ואת שְׁנֵי האֵילִם:

(ד) ואת־הָהָרֶן ואת־בְּגָדָיו תקריב אל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד ורחצת אתם במים. זו טבילת כל הגוף:

(ה) ולקחת את־הבגדים והלבשת את־הָהָרֶן את־הַכֹּהֲנָנִית ואת מעיל האֹפֶד ואת־הָאֹפֶד ואת־הַחֹשֶׁן וְאֶפְדָּתָ לֹו בְּחֹשֶׁב האֹפֶד. קשט ותקן החגורה והסינר סביבותיו:

(ו) ושמת המצנפת על־ראשו ונתת את־נֶזֶד הקֹדֶשׁ זה הציץ על־המצנפת. כמו שפירשתי למעלה (לעיל כח לז), על ידי הפתיל האמצעי ושני פתילין שבראשו הקשורין שלושתן מאחורי העורף, הוא נותנו על המצנפת כמין כובע:

(ז) ולקחת את־שֵׁמֶן המשֶׁחָ ויצקת על־ראשו ומשחת אתו. אף משיחה זו כמין כי יונית, נותן שמן על ראשו ובין ריסי עיניו ומחברן באצבעו:

(ח) ואת־בְּגָדָיו תקריב והלבשתם בְּתַנִּית:

(ט) וחגרת אתם אבנט אהרן ובגיו וחבשת להם מגבעת והיתה להם כְּהֵנָה לחקת עולם והיתה להם. מלוי ידים זה לכהונת עולם ומלאת על ידי הדברים האלה יד־אֶהְרֹן ויד־בְּגָדָיו. במילוי ופקודת הכהונה:

(י) והקרבת את־הַפֶּר לפני אֹהֶל מוֹעֵד וְסִמְךָ אֶהְרֹן ובגיו את־יְדֵיהֶם על־ראש הפֶּר:

(יא) ושחת את־הַפֶּר לפני יקוק פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד. בחצר המשכן שלפני הפתח:

(יב) ולקחת מִדְם הַפֶּר ונתתה על־קַרְנֵת המִזְבֵּחַ על קרנות. למעלה בקרנות ממש באַצְבָּעָךָ ואת־כַּל־הַדָּם שיירי הדם תשפֹּךְ אל־יְסוּד המִזְבֵּחַ. כמין בליטת בית קבול עשוי לו סביב סביב לאחר שעלה אמה מן הארץ:

(יג) ולקחת את־כַּל־הַחֵלֶב הַמְּכֻסֶּה את־הַקֶּרֶב הוא הקרום שעל הכרס שקורין טייל"א [קרום] ואת היתרתו הוא טרפשא דכבדא שקורין איבדי"ש [סרעפת] על־הַכֶּבֶד אף מן הכבד יטול עמה ואת שְׁתֵי הַכְּלִיֹּת ואת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עליהן והקטרת המזבחה:

(יד) ואת־בִּשְׂרַף הַפֶּר ואת־עֵרוֹ ואת־פְּרָשׁוֹ תשַׂרֵף בְּאֵשׁ מְחֹזֵן לְמַחֲנֶה חֲטָאת הוּא: תַּסְרוּף בְּאֵשׁ. לא מצינו חטאת חיצונה נשרפת אלא זו:

(טו) ואת־הָאֵיל הָאֶחָד תַּקַּח וְסִמְכוּ אֶהְרֹן ובגיו את־יְדֵיהֶם על־ראש האֵיל:

(טז) ושחת את־הָאֵיל ולקחת את־דָּמֹו וזרקת על־הַמִּזְבֵּחַ וזקת. בכלי, אוחד במזרק וזרק כנגד הקרן כדי שיראה לכאן ולכאן, ואין קרבן טעון מתנה באצבע אלא חטאת בלבד, אבל שאר זבחים אינן טעונין קרן ולא אצבע, שמתן דמם מחצי המזבח ולמטה, ואינו עולה בכבש אלא עומד בארץ וזרק סְבִיב. כך מפורש בשחיתת קדשים (זבחים נב:) שאין סביב אלא שתי מתנות שהן ארבע, האחת בקרן זוית זו, והאחת בקרן שכנגדה באלכסון, וכל מתנה נראית בשני צדי הקרן אילך ואילך, נמצא הדם נתון בארבע רוחות סביב, לכך קרוי סביב:

ועל החלב שקרבו בטומאה, כמו ששינונו (פסחים טז:) אי זה עוון הוא נושא, אם עוון פיגול, הרי כבר נאמר (ויקרא יט ז) לא ירצה, ואם עוון נותר, הרי נאמר (ויקרא ז יח) לא יחשב. ואין לומר שיכפר על עוון הכהן שהקריב טמא, שהרי עוון הקדשים נאמר, ולא עוון המקריבים, הא אינו מרצה אלא להכשיר הקרבן אֲשֶׁר יִקְדִישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַל־מִתְנַת קִדְשֵׁיהֶם וְהִיָּה עַל־מִצְחוֹ תַמִּיד לְרִצּוֹן לָהֶם לִפְנֵי יְקוֹק:

והיה על מלכו תמיד. אי אפשר לומר שיהא על מצחו תמיד, שהרי אינו עליו אלא בשעת העבודה, אלא תמיד לרצות להם, אפילו אינו על מצחו, שלא היה כהן גדול עובד באותה שעה. ולדברי האומר (יומא ז:) עודהו על מצחו מכפר ומרצה, ואם לאו אינו מרצה, נדרש על מצחו תמיד, מלמד שממשמש בו בעודו על מצחו, שלא יסיח דעתו ממנו:

(לט) וְשִׁבְצָתָ הַכֹּהֲנָנִית שֶׁשׁ עָשָׂה אֹתָהּ מִשְׁבֻּצוֹת מִשְׁבֻּצוֹת, וכולה של שש וְעִשִׂית מִצְנֶפֶת שֶׁשׁ וְאַבְנֵי תַעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה רַקָּם:

(מ) וְלִבְגֵי אֶהְרֹן תַעֲשֶׂה כְּתָנִית וְעִשִׂית לָהֶם אַבְנֵיטִים וּמַגְבְּעוֹת אַרְבַּעַה בַּגְּדִים הַלּוֹל וְלֹא יוֹתֵר, כְּתוּנֹת, וְאַבְנֵיטִים וּמַגְבְּעוֹת הֵיא מִצְנֶפֶת, וּמְכַנְסִים הַכְּתוּבִים לַמְטָה בַּפְּרָשָׁה (פס' מב) תַעֲשֶׂה לָהֶם לְכָבוֹד וְלִתְפָאָרָה:

(מא) וְהַלְבַּשְׁתָּ אֹתָם אֶת־אֶהְרֹן אֲחִיךָ אֹתָם האמורים באהרן, חושן ואפוד ומעיל וכתונת תשבץ, מצנפת ואבנט וציץ, ומכנסים הכתובים למטה בכולם ואת־בְּגָדָיו אֹתוֹ אֹתָם הכתובים בהם ומשחת אתם את אהרן ואת בניו בשמן המשחה ומלאת את־יְדֵיהֶם כל מלוי ידים לשון חנוך, כשהוא נכנס לדבר להיות מוחזק בו מאותו יום והלאה, הוא מלוי, ובלשון לעז כשממנין אדם על פקידת דבר, נותן השליט בידו בית יד של עור שקורין גנ"ט בלעז [כפפה], ועל ידו הוא מחזיקו בדבר, וקורין לאותו מסירה ריושטי"ר בלעז [להסמיר], והוא מלוי ידים וְקִדְשְׁתָּ אֹתָם וְכִהְנִי לִי:

(מב) וְעָשָׂה לָהֶם לַאֲהֹרֹן וּלְבָנָיו מְכַנְסֵי־בָד לְכִסּוֹת בִּשְׂרַף עֲרוֹה מִקְּתָנִים וְעִדְיֹתֵיהֶם יִהְיוּ. הרי שמונה בגדים לכהן גדול, וארבעה לכהן הדיוט:

(מג) וְהָיוּ עַל־אֶהְרֹן כל הבגדים האלה על אהרן הראוין לו וְעַל־בְּגָדָיו האמורים בהם בְּבֹאֵם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד להיכל, וכן למשכן או בְּגִשְׁתֶּם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשֶׁרֶת בַּקֹּדֶשׁ, וְלֹא־יִשְׂאוּ עֹן וְמָתוּ הא למדת, שהמשמש מחוסר בגדים במיתה חקת עולם לו וְלִרְעוּ אֶהְרִיֹו. כל מקום שנאמר חוקת עולם, הוא גזירה מיד ולדורות, לעכב בו: ס

*

רביעי

פרק כט

(א) וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־תַעֲשֶׂה לָהֶם לְקַדֵּשׁ אֹתָם לְכַהֵן לִי לְקַח כְּמוֹ קֹחַ, ושתי גזרות הן, אחת של קיחה, ואחת של לקיחה, ולהן פתרון אחד פֶּר אֶחָד לכפר על מעשה העגל שהוא פֶּר בְּרַבְרָק וְאֵילִם שְׁנַיִם תַּמִּימִם:

(ב) וְלַחֵם מִצּוֹת וְחֻלֹּת מִצּוֹת בְּלוֹלֹת בְּשֶׁמֶן כִּשְׁהֵן קִמַּח יוֹצֵק בְּהֵן שֶׁמֶן וּבֹלוֹן וְרִקְיָקִי מִצּוֹת וְלַחֵם מִלֹּת וְחֻלֹּת מִלֹּת... ורקיקי מלֹת. הרי אלו שלשה מינין, רבוכה, וחלות, ורקיקים. לחם מצות, היא הקרויה למטה בענין (פס' כג) חלת לחם שמן, על שם שנותן שמן ברבוכה כנגד החלות והרקיקין, וכל המינין באים עשר עשר חלות מְשֻׁחִים בְּשֶׁמֶן אחר אפיייתן (של הרקיקים) מושחן כמין כי יונית, שהיא עשויה כנו"ן שלנו סִלַּת חֲטִיִּים תַעֲשֶׂה אֹתָם:**

וינטילי"ר בלעז [להניף] אֲשֶׁר הִנִּיף וְאֲשֶׁר הִוָּרַם לִשְׁוֹן מַעֲלָה וּמוֹרִיד מֵאֵיל
הַמִּלֵּאִים מֵאֲשֶׁר לְאַהֲרֹן וּמֵאֲשֶׁר לְבָנָיו:

(כח) וְהָיָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו לְחֻק־עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהִשְׁלִימִים
לְבַעֲלִים, וְאֵת הַחֲזָה וְאֵת הַשּׁוֹק יִתְּנוּ לָכֵהן כִּי תִרְוַמָּה הוּא הַחֲזָה וְשׁוֹק
הַזֶּה וְתִרְוַמָּה יִהְיֶה מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִזְבְּחֵי שְׁלֵמִיָּהֶם תִּרְוַמְתֶּם לִיקוֹק:

(כט) וּבְנֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן יִהְיוּ לְבָנָיו אַחֲרָיו לְמִי שְׁבַא בְּגֹדוֹלָה
אַחֲרָיו לְמִשְׁחָה בָהֶם לְהַתְּגַדֵּל בָּהֶם, שִׁישׁ מְשִׁיחָה שֶׁהִיא לִשְׁוֹן שֶׁרָרָה,
כְּמוֹ (בַּמִּדְבָּר יח ח) לֶךְ נִתְּתִים לְמִשְׁחָה, (תְּהִלִּים קה טו) אֵל תִּגְעוּ
בְּמִשְׁחֵי וּלְמִלֵּאִים אֶת־יָדֵיכֶם. עַל יְדֵי הַבְּגָדִים הוּא מֵתַלְבֵּשׁ בְּכֹהֵנָה
גְּדוֹלָה:

(ל) שְׁבַעַת יָמִים רְצוּפִין יִלְבָּשֶׂם הַכֹּהֵן תַּחְתּוֹ מִבְּנָיו יִלְבָּשֶׂם הַכֹּהֵן.
אֲשֶׁר יָקוּם מִבְּנָיו תַּחְתּוֹ לְכֹהֵנָה גְּדוֹלָה, כְּשִׁימוֹנָה לְהִיּוֹת כֹּהֵן גְּדוֹל אֲשֶׁר
יָבֵא אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד אוֹתוֹ כֹּהֵן הַמוֹכֵן לִיְכַנֵּס לִפְנֵי וּלְפָנִים בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים,
זֶהוּ כֹהֵן גְּדוֹל, שֶׁאֵין עֲבוּדַת יוֹם הַכַּפּוּרִים כְּשֶׁרָה אֵלָּא בּוֹ לְשֶׁרֶת בְּקִדְשׁ:

תַּחְתּוֹ מִבְּנָיו. מִלְּמַד שֶׁאֵין יֵשׁ לוֹ לָכֵהן גְּדוֹל בֵּן מִמֶּלֶא אֵת מְקוֹמוֹ, יִמְנוּהוּ
כֹּהֵן גְּדוֹל תַּחְתּוֹ.

הַכֹּהֵן תַּחְתּוֹ מִבְּנָיו. מִכָּאן רָאִיָה כֹל לִשְׁוֹן כֹּהֵן לִשְׁוֹן פּוֹעֵל עוֹבֵד מִמֶּשׁ,
לְפִיכֵךְ נִיגוֹן תְּבִיר נִמְשָׁךְ לִפְנָיו:

(לא) וְאֵת אֵיל הַמִּלֵּאִים תִּקַּח וּבִשְׁלֵת אֶת־בִּשְׂרוֹ בְּמִקְוֵם קֹדֶשׁ. בַּחֲצַר
אֵהֵל מוֹעֵד, שֶׁהִשְׁלִימִים הַלְלוּ קֹדֶשִׁי קֹדֶשִׁים הִיוּ:

(לב) וְאֶזְכֹּר אֶהֲרֹן וּבְנָיו אֶת־בִּשְׂרוֹ הָאֵיל וְאֶת־הַלְּחֵם הָאֵיל בְּסֵל פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד. כֹּל הַחֲצַר קָרוֹי כֵּן:

(לג) וְאֶכְלוּ אֹתָם אַהֲרֹן וּבְנָיו, לְפִי שֶׁהֵם בְּעִלְיָהֶם אֲשֶׁר כִּפֵּר בָּהֶם כֹּל
זָרוֹת וְתִעֹב לְמִלֵּא אֶת־יָדֵיכֶם בְּאֵיל וְלַחֵם הַלְלוּ לְקֹדֶשׁ אֹתָם שֶׁעַל יְדֵי
הַמְּלוּאִים הַלְלוּ נִתְּמַלְאוּ יְדֵיהֶם וְנִתְּקַדְּשׁוּ לְכֹהֵנָה וְזֶר לְאֵי־אֶכְל בִּי־קֹדֶשׁ
הֵם. קֹדֶשִׁי קוֹדֶשִׁים, וּמִכָּאן לְמַדְנָה אֲזַהֲרָה לְזֶר הָאוֹכֵל קוֹדֶשׁ קוֹדֶשִׁים,
שֶׁנֶּתַן הַמִּקְרָא טַעַם לְדַבֵּר מִשׁוּם דְּקוֹדֶשׁ הֵם:

(לד) וְאֶסְוִיֶּתֶר מִבִּשְׂרׁ הַמִּלֵּאִים וּמִדְּהַלְּחֵם עַד־הַבֶּקֶר וְשִׁרְפֵת אֶת־הַנּוֹתֵר
בְּאֵשׁ לֹא יֵאָכֵל בִּירְקֹדֶשׁ הוּא:

(לה) וְעֲשִׂיתָ לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו פְּכָה שָׁנָה הַכְּתוּב וּכְפֹל לְעַכְב, שֶׁאֵין חֶסֶר
דָּבָר אֶחָד מִכֹּל הָאִמּוֹר בְּעֵינַי, לֹא נִתְּמַלְאוּ יְדֵיהֶם לְהִיּוֹת כֹּהֵנִים וְעוֹבְדוֹתֵם
פְּסוּלָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עֲשִׂיתִי אֹתְכֶם כְּמוֹ 'אוֹתְךָ' שְׁבַעַת יָמִים תִּמְלֵא יָדֶיכֶם.
בְּעֵינַי הַזֶּה וּבִקְרַבְנוֹת הַלְלוּ בְּכֹל יוֹם:

(לו) וְיָפַר חֲטָאת תַּעֲשֶׂה לְיוֹם עַל־הַכַּפּוּרִים בְּשִׁבִיל הַכַּפּוּרִים, לְכַפֵּר עַל
הַמִּזְבֵּחַ מִכֹּל זָרוֹת וְתִעֹב. וּלְפִי שֶׁנִּשְׁמַר (בַּפְּסוּק הַקּוֹדֶם) שְׁבַעַת יָמִים
תִּמְלֵא יָדֶיכֶם, אֵין לִי אֵלָּא דָבָר הַבָּא בְּשִׁבִילֵם, כְּגוֹן הָאֵילִים וְהַלְּחֵם, אֲבָל
הַבָּא בְּשִׁבִיל הַמִּזְבֵּחַ, כְּגוֹן פֶּר שֶׁהוּא לְחִטּוֹי הַמִּזְבֵּחַ, לֹא שִׁמְעֵנוּ, לִכְךָ
הוּצָרָךְ מִקְרָא זֶה. וּמִדְרַשׁ תּוֹרַת כֹּהֵנִים אוֹמֵר כִּפְרַת הַמִּזְבֵּחַ הוּצָרָךְ, שֶׁמֵּא
הַתְּנַדָּב אִישׁ דָּבָר גָּזַל בְּמִלְאֵכַת הַמִּשְׁכָּן וְהַמִּזְבֵּחַ וְחֲטָאתָ וְתִדְכִי, לִשְׁוֹן
מִתְּנַת דָּמִים הַנִּתּוֹנִים בְּאֲצַעַע קָרוֹי חִטּוֹי עַל־הַמִּזְבֵּחַ כְּכַפְרָן עֲלָיו
וּמִשְׁחָתָ אֹתוֹ לְקֹדֶשׁ: וּמִשְׁחָת לְאוֹתוֹ. בְּשִׁמְן הַמִּשְׁחָה, וְכֹל הַמִּשְׁחָחֹת כְּמִן
כִּי יוֹנִית:

(יז) וְאֶת־הָאֵיל תִּנְתַּח לְנִתְחָיו וְרַחֲצֵתָ קִרְבּוֹ וּבְרַעְיוֹ וְנִתַּח עַל־נִתְחָיו עִם
נִתְחָיו, מוֹסֵף עַל שָׂאֵר הַנִּתְחִים וְעַל־רֵאשׁוֹ:

(יח) וְהִקְטַרְתָּ אֶת־כֹּל־הָאֵיל הַמְּזֻבָּחָה עֲלָהּ הוּא לִיקוֹק רִיחַ נִיחֻוֹחַ נַחַח
רוּחַ לִפְנֵי, שֶׁאִמְרַתִּי וְנַעֲשֶׂה רְצוֹנִי אֲשֶׁה לִשְׁוֹן אֵשׁ, וְהִיא הַקְטַרַת אֵיבְרִים
שֶׁעַל הָאֵשׁ לִיקוֹק הוּא:

*

חמישי

(יט) וְלִקְחֵת אֵת הָאֵיל הַשֵּׁנִי וְסִמְךָ אֶהֲרֹן וּבְנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֵאשׁ הָאֵיל:

(כ) וְשִׁחַטְתָּ אֶת־הָאֵיל וְלִקְחֵת מִדְּמוֹ וְנִתְּנָה עַל־תְּנוּפָה אֶזְנוֹ אֶהֲרֹן תִּנּוּד.
הוּא הַסּוּסוּס הָאִמְצֵעִי שֶׁבְּתוֹךְ הָאוֹזֵן שֶׁקוֹרִין סַנְדְּרוֹ"ם [סוחו] וְעַל־תְּנוּפָה
אֶזְנוֹ בְּנָיו הַיְמָנִית וְעַל־בֶּהֶן יָדָם הַגּוֹדֵל וּבִפְרָק הָאִמְצֵעִי הַיְמָנִית וְעַל־בֶּהֶן
רְגְלָם הַיְמָנִית וְזִרְקַת אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סְבִיב:

(כא) וְלִקְחֵת מִדְּהַם אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ וּמִשְׁמֵן הַמִּשְׁחָה וְהִיַּת עַל־אֶהֲרֹן
וְעַל־בְּגָדָיו וְעַל־בְּנָיו וְעַל־בְּגָדֵי בְּנָיו אֹתוֹ וְקִדְּשׁ הוּא וּבְגָדָיו וּבְנָיו וּבְגָדֵי בְּנָיו
אֹתוֹ:

(כב) וְלִקְחֵת מִדְּהַם הַחֶלֶב זֶה חֵלֶב הַדָּקִים אוֹ הַקִּיבָה וְהָאֵלֶּיָה מִן
הַכִּלְיוֹת וְלִמְטָה, כְּמוֹ שֶׁמְפּוֹרֵשׁ בּוֹיִקְרָא (ג ט) שֶׁנֶּאֱמַר לְעוֹמֵת הָעֵצָה
יִסְרִינָה, מְקוֹם שֶׁהַכִּלְיוֹת יוֹעֲצוֹת, וּבְאִמּוֹרֵי הַפֶּר לֹא נִאֲמַר אֵלֶּיָה, שֶׁאֵין
אֵלֶּיָה קְרִיבָה אֵלָּא בְּכַבֵּשׁ וּכְבִּשָׁה וְאֵיל, אֲבָל שׁוֹר וְעַז אֵין טְעוּנִים אֵלֶּיָה
וְאֶת־הַחֶלֶב הַמְּכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֵת יִתְרַת הַכֶּבֶד וְאֵתוֹ שְׁתֵּי הַכְּלִיֹּת
וְאֶת־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן וְאֵת שׁוֹק הַיְמָיִן לֹא מְצִינוּ הַקְטַרָה בְּשׁוֹק הַיְמִין
עִם הָאִמּוֹרִים אֵלָּא זֶה בְּלֶבֶד כִּי אֵיל מְלֵאִים הוּא. שְׁלֵמִים, לִשְׁוֹן שְׁלֵמוֹת
שֶׁמוֹשֵׁלֵם כֹּל. מִגִּיד הַכְּתוּב שֶׁהַמְּלוּאִים שְׁלֵמִים, שֶׁמִּשְׁמִיִּם שְׁלֹם לְמִזְבֵּחַ
וְלְעוֹבֵד הָעֲבוּדָה וּלְבַעֲלִים, לִכְךָ אֵין מְצָרִיכֵנו הַחֲזָה לְהִיּוֹת לוֹ לְעוֹבֵד
הָעֲבוּדָה לְמַנָּה, זֶהוּ מִשֶּׁה שִׁשְׁמֵשׁ בְּמְלוּאִים, וְהַשָּׂאֵר אֲכָלוּ אַהֲרֹן וּבְנָיו
שֶׁהֵם בְּעִלְיָהֶם, כְּמִפּוֹרֵשׁ בְּעֵינַי:

(כג) וּכְפֹר לְחֵם אֲחֵת מִן הַחֲלוֹת וְחֲלֵת לְחֵם שְׁמֵן אֲחֵת מִמִּין הַרְּבוּכָה
וְרִקִּיק אֲחָד מִן הַרִיקִין, אֶחָד מִעֲשָׂרָה שְׁבַכֵּל מִן מִין. וְלֹא מְצִינוּ תְּרוֹמַת
לְחֵם הַבָּא עִם זֶבַח נִקְטַרַת אֵלָּא זֶה בְּלֶבֶד, שֶׁתְּרוֹמַת לְחֵמֵי תוֹדָה וְאֵיל
נִזִּיר נִתּוֹנָה לְכֹהֵנִים עִם חֲזָה וְשׁוֹק, וְזֵמָה לֹא הִיָּה לְמִשֶּׁה לְמַנָּה אֵלָּא חֲזָה
בְּלֶבֶד מִסֵּל הַמִּצּוֹת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְקוֹק:

(כד) וְשִׁמְתָּ הַכֹּל עַל כַּפֵּי אֶהֲרֹן וְעַל כַּפֵּי בְּנָיו וְהִנִּפְתָּ שְׁנֵיהֶם עֹסוּקִים
בְּתוֹפָה, הַבְּעִלִּים וְהַכֹּהֵן. הָאֵ כִיצַד, כֹּהֵן מְנִיחַ יָדוֹ תַּחַת יָד הַבְּעִלִּים
וּמִנִּיף, וְזֵבַח הִיוּ אַהֲרֹן וּבְנָיו בְּעִלְיָהֶם, וּמִשֶּׁה כֹּהֵן אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְקוֹק:
תְּנוּפָה. מוֹלִיךְ וּמְבִיא לְמִי שֶׁאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם שְׁלוֹ, וְתוֹפָה מֵעַכְבַּת
רוּחוֹת רְעוּת. תְּרוֹמָה מַעֲלָה וּמוֹרִיד לְמִי שֶׁהַשָּׁמַיִם וְאָרֶץ שְׁלוֹ, וּמֵעַכְבַּת
טְלָלִים רְעִים:

(כה) וְלִקְחֵת אֹתָם מִיָּדָם וְהִקְטַרְתָּ הַמְּזֻבָּחָה עַל־הָעֲלָה עַל הָאֵיל הָרֵאשׁוֹן
שֶׁהַעֲלִית עוֹלָה לְרִיחַ נִיחֻוֹחַ לִפְנֵי יְקוֹק לְנַחַח רוּחַ לְמִי שֶׁאִמְרַת וְנַעֲשֶׂה
רְצוֹנִי אֲשֶׁה לְאֵשׁ נִיתָן הוּא לִיקוֹק. לְשִׁמּוֹ שֶׁל מְקוֹם:

(כו) וְלִקְחֵת אֶת־הַחֶהָה מֵאֵיל הַמִּלֵּאִים אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן וְהִנִּפְתָּ אֹתוֹ תְּנוּפָה
לִפְנֵי יְקוֹק וְהִיָּה לְךָ לְמִנְחָה:

(כז) וְקִדְּשֵׁתָ אֶתְּךָ תְּזוּה הַתְּנוּפָה וְאֵת שׁוֹק הַתְּרוּמָה וְגו'. קִדְּשֵׁם
לְדוֹרוֹת, לְהִיּוֹת נוֹהֲגַת תְּרוֹמַתֵם וְהַנִּפְתֵם כַּחֲזָה וְשׁוֹק שֶׁל שְׁלֵמִים, אֲבָל לֹא
לְהַקְטַרָה, אֵלָּא וְהִיָּה לְאַהֲרֹן וּלְבְנָיו לְאֹכֹל. תְּנוּפָה. לִשְׁוֹן הוֹלְכָה הוֹבָאָה,

(א) וְעִשִּׂיתָ מִזְבֵּחַ מִקְטָר קְטָרֶת לְהַעֲלוֹת עָלָיו קְטוֹר עֵשֶׂן סוּמִים עֲצֵי שִׁטִּים תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ:

(ב) אֲמָה אַרְבֹּו וְאֲמָה רֹחֶבּוֹ רְבֹועַ יְהִי וְאֲמָתַיִם קָמְתָו מִמְּנוֹ קַרְנֹתָיו:

(ג) וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר אֶת־גָּגּוֹ זֶה הִיָּה לוֹ גַּג, אֲבָל מִזְבַּח הָעוֹלָה לֹא הִיָּה לוֹ גַּג, אֲלֵא מִמְּלָאִים חָלְלוֹ אֲדָמָה בְּכָל חֲנִייתוֹ וְאֶת־קִירָתוֹ סָבִיב וְאֶת־קַרְנֹתָיו וְעִשִּׂיתָ לוֹ זָהָב סִימָן הוּא לְכַתֵּר כַּהֲנֹה סָבִיב:

(ד) וְשִׁתִּי טַבֵּעַת זָהָב תַּעֲשֶׂה־לָּוּן מִתַּחַת לְזָרוֹ עַל שְׁתֵּי צַלְעֹתָיו תַּעֲשֶׂה עַל־שְׁנֵי צַדָּיו לְכַעֲוִתוֹ. כֹּאן הוּא לְשׁוֹן זְוִיּוֹת, כְּתַרְגוּמוֹ, לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר עַל שְׁנֵי צַדָּיו, עַל שְׁתֵּי זְוִיּוֹתָיו שֶׁבִּשְׁנֵי צַדָּיו וְהִיָּה מַעֲשֵׂה הַטְּבַעוֹת הָאֵלֶּה לְבָתָּיִם לְבָדִים לְכָל בֵּית תְּהִיָּה הַטְּבַעַת לְבַד לְשֵׁאת אֹתוֹ בְּהֶמְדָּה:

(ה) וְעִשִּׂיתָ אֶת־הַבָּדִים עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב:

(ו) וְנִתְּתָה אֹתוֹ לְפָנָי הַפְּרֹכֶת אֲשֶׁר עַל־אֲרֹן הָעֵדוּת לְפָנָי הַכְּפֹרֶת אֲשֶׁר עַל־הָעֵדוּת אֲשֶׁר אֲנִיעַד לָךְ שָׁמָּה: לְפָנָי הַפְּנוּכָה, שְׁמָא תֵּאֱמַר מִשׁוֹךְ מִכְּנַגַּד הָאֲרוֹן לְצַפּוֹן אוֹ לְדָרוֹם, תִּלְמֹד לומר לְפָנָי הַכְּפֹרֶת, מִכּוּוֹן כְּנַגַּד הָאֲרוֹן מִבְּחוּץ:

(ז) וְהִקְטִיר עָלָיו אֶהָרֹן קְטָרֶת סַמִּים בְּבִקְרָה בְּבִקְרָה בְּהִיטִיבוֹ אֶת־הַנֶּחֱרֵת יְקַטְרֶנָּה:

כְּהִיטִיבוֹ, לְשׁוֹן נְקוּי הַבְּדִיכִין שֶׁל הַמְּנוּרָה מִדְּשַׁן הַפְּתִילוֹת שֶׁנִּשְׁרַפּוּ בְּלִילָה, וְהִיָּה מְטִיבֵן בְּכָל בּוֹקֵר וּבּוֹקֵר.

הַנְּכוּת, לוצי"ש בלעז [מְנוּרוֹת] וְכֵן כָּל נְרוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּמְּנוּרָה, חוּץ מִמְּקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר שֵׁם הָעֵלָאָה, שֶׁהוּא לְשׁוֹן הַדְּלָקָה:

מִפְטִיר (ח) וּבְהָעֵלֶת אֶהָרֹן אֶת־הַנֶּחֱרֵת כְּשִׁדְּלִיקָם לְהַעֲלוֹת לְהַבֵּת בֵּין הָעֲרָבִים יְקַטְרֶנָּה בְּכָל יוֹם פֶּרַס מִקְטִיר שְׁחָרִית וּפֶרַס מִקְטִיר בֵּין הָעֲרָבִים קְטָרֶת תִּמְיָד לְפָנָי יִקְוֶה לְדֹרְתֵיכֶם:

(ט) לֹא־תַעֲלוּ עָלָיו עַל מִזְבַּח זֶה קְטָרֶת זָרָה שׁוֹם קְטוֹרֶת שֶׁל נְדָבָה. כּוֹלן זְרוֹת לוֹ חוּץ מִזּוֹ וְעֵלָה וּמִנְחָה לֹא עוֹלָה וּמִנְחָה. עוֹלָה שֶׁל בַּהֲמָה וְעוֹף, וּמִנְחָה הִיא שֶׁל מִיֵּן לַחֵם וְלֶחֶם וְלֶחֶם לֹא תִּסְבּוּ עָלָיו:

(י) וְכִפֹּר אֶהָרֹן מִתֵּן דָּמִים עַל־קַרְנֹתָיו אֶחָת בְּשָׁנָה בְּיוֹם הַכְּפּוּרִים, הוּא שֶׁנֶּאֱמַר בְּאַחֲרֵי מוֹת (וּיְקָרָא טז יח) וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבַּח אֲשֶׁר לְפָנָי ה' וַכֹּפֵר עָלָיו מִדָּם חֲטָאֹת הַכְּפּוּרִים הֵם פֶּר וְשַׁעִיר שֶׁל יוֹם הַכְּפּוּרִים הַמְּכַפְּרִים עַל טוֹמְאֹת מִקְדָּשׁ וּקְדוּשָׁיו אֶחָת בְּשָׁנָה יִכְפֹּר עָלָיו לְדֹרְתֵיכֶם קְדוּשַׁת קְדוּשִׁים הוּא לִיקְוֶה, הַמִּזְבַּח מְקוּדָשׁ לְדַבְרִים הַלְלוּ בְּלִבְדּוֹ וְלֹא לְעַבּוּדָה אַחֲרָת: פ

את כלל העריכה ניתן לראות במבוא לגליון פרשת בראשית. כל הזכויות שמורות. ©

ניתן להשיג את הגליון (וכן גליונות קודמים) במאגר העלונים הממוחשב של 'דרשו'

מהדורת כתב רש"י - ניתן להשיג במערכת שבת"י בקול הלשון, תחת הכותר 'חומש עם רש"י משולב'

וכן ניתן להשיג במייל - 2711526@GMAIL.COM

יש מהדורה בכתב גדול יותר - להשיג במייל הנ"ל

הארות הערות ותיקוני טעויות יתקבלו בברכה 05276-13331

(לו) שְׁבַעַת יָמִים תִּכְפֹּר עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְקִדְשָׁתָּהּ אֹתוֹ וְהִיָּה הַמִּזְבֵּחַ קְדוֹשׁ קְדוּשִׁים כְּלֶהֲנֻגַע בְּמִזְבֵּחַ יְקָדָשׁ: וְהִיָּה הַמְּזוּכָר קֹדֵשׁ. וְהִיא קְדוּשָׁתוֹ, כֹּל הַנוֹגַע בְּמִזְבַּח יְקָדָשׁ, אִפִּילוֹ קֶרֶבַן פְּסוּל שְׁעָלָה עָלָיו, קָדָשׁוֹ הַמִּזְבַּח לְהַכְשִׁירוֹ שֶׁלֹּא יֵרֵד. מִתּוֹךְ שֶׁנֶּאֱמַר כֹּל הַנוֹגַע בְּמִזְבַּח יְקָדָשׁ, שׁוֹמַע אֲנִי בֵּין רֹאֵי בֵּין שְׁאִינוֹ רֹאֵי, כִּגוֹן דְּבַר שֶׁלֹּא הִיָּה פְּסוּלוֹ בְּקוּדָשׁ, כִּגוֹן הַרְּבֹועַ וְהַנְּרַבַע וּמוֹקְצָה וְנַעֲבַד וְהַטְּרַפָּה וְכִיּוּצָא בְּהֵן, תִּלְמוּד לומר זֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה, הַסְּמוּךְ אַחֲרָיו, מֵה עוֹלָה רֹאִיָּה אִף כֹּל רֹאִי, שֶׁנֶּאֱמַר לוֹ כִּבֵּר וּנְפֹסֵל מִשְׁבָּא לְעִזְרָה, כִּגוֹן הֵלן הַיּוּצָא וְהַטְּמָא וְשִׁנְשַׁח בְּמַחֲשַׁבַת חוּץ לְזִמְנוֹ וְחוּץ לְמִקְוָמוֹ וְכִיּוּצָא בְּהֵן: ס

*

ששי

(לח) וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל־הַמִּזְבֵּחַ כְּבָשִׂים בְּנִי־שָׁנָה שְׁנַיִם לַיּוֹם תִּמְיָד: (לט) אֶת־הַכְּבִישׁ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבִקְרָה וְאֶת־הַכְּבִישׁ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרָבִים:

(מ) וְעִשְׂרֵן סֹלֶת עִשִּׁירִית הָאִיפָה, אַרְבַּעִים וּשְׁלֹשׁ בִּיצִים וְחוֹמֵשׁ בִּיצָה בְּלוּל בְּשֶׁמֶן כְּתִיב לֹא לְחֻבָּה נֶאֱמַר כְּתִיב אֲלֵא לְהַכְשִׁיר, לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר (לעיל כז כ) כְּתִיב לְמֵאֹר, וּמִשְׁמַע לְמֵאֹר וְלֹא לְמִנְחוֹת, יִכּוֹל לְפֹסֵלוֹ לְמִנְחוֹת, תִּלְמוּד לומר כֹּאן כְּתִיב, וְלֹא נֶאֱמַר כְּתִיב לְמֵאֹר אֲלֵא לְמַעַט מִנְחוֹת שֶׁאֵין צָרִיךְ כְּתִיב, שֶׁאִף הַטְּחוֹן בְּרִיחִים כִּשֶׁר בְּהֵן רְבַע הִיָּיִן שְׁלֹשָׁה לֹגוּין וְנֶסֶף רְבִיעֵת הִיָּיִן יֵיִן לְכִבֵּשׁ הָאֶחָד: וְנֶסֶף. סְפָלִים, כְּמוֹ שֶׁשִּׁנּוּ בְּמַסַּכַּת סוּכָה (מ.ח.) שְׁנֵי סְפָלִים שֶׁל כֶּסֶף הֵיָּו בְּרֹאשׁ הַמִּזְבַּח, וּמְנוֹקְבִים כְּמִין שְׁנֵי חוֹטְמִין דְּקִים, נוֹתֵן הֵיָּין לְתוֹכוֹ וְהוּא מְקַלַּח וַיּוּצָא דֶּרֶךְ הַחוּטִם וְנוֹפֵל עַל גַּג הַמִּזְבַּח, וּמִשָּׁם יוֹרֵד לְשִׁיתֵין בְּמִזְבַּח בֵּית עוֹלָמִים, וּבְמִזְבַּח הַנְּחֻשֶׁת יוֹרֵד מִן הַמִּזְבַּח לְאֶרֶץ:

(מא) וְאֶת־הַכְּבִישׁ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרָבִים כְּמִנְחַת הַבִּקְרָה וְכִנְסָבָה תַעֲשֶׂה־לָּהּ לְרִיחַ נִיחַיִח אֲשֶׁה לִיקוֹק: לְרִיחַ נִיחוּת. עַל הַמִּנְחָה נֶאֱמַר, שֶׁמִּנְחַת נֹסְכִים כּוֹלָה כְּלִיל, וְסוּדֵר הַקְּרַבְתָּן הָאִיבְרִים בְּתַחֲלִילָה וְאַחַר כֵּךְ הַמִּנְחָה, שֶׁנֶּאֱמַר (וּיְקָרָא כג לז) עוֹלָה וּמִנְחָה:

(מב) עֵלֶת תִּמְיָד מִיּוֹם אֶל יוֹם, וְלֹא יִפְסִיק יוֹם בֵּינֵיהֶם לְדֹרְתֵיכֶם פְּתַח אֶהְלִמוּעַד לְפָנָי יִקְוֶה אֲשֶׁר אֲנִיעַד לְכֶם שָׁמָּה לְדַבֵּר אֵלָיִךְ שָׁם: אֲשֶׁר לוֹעַל לְכֶם. כְּשֶׁאֲקַבַּע מוֹעֵד לְדַבֵּר אֵלָיִךְ שֶׁם אֲקַבְּעוּנוּ לְבֹא. וַיֵּשׁ מְרַבּוֹתֵינוּ לְמִדִּים מְכָאן, שֶׁמַּעַל מִזְבַּח הַנְּחֻשֶׁת הִיָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדַבֵּר עִם מִשָּׁה מִשְׁהוּקֵם הַמִּשְׁכָּן. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים מַעַל הַכְּפֹרֶת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (לעיל כה כב) וְדַבַּרְתִּי אִתְּךָ מַעַל הַכְּפּוּרֶת, וְאֲשֶׁר אוֹעַד לְכֶם הָאֲמוּרָה כֹּאן אִינוֹ אֲמוּרָה עַל הַמִּזְבַּח, אֲלֵא עַל אֵהֶל מוֹעֵד הַנִּזְכָּר בְּמִקְרָא:

(מג) וְנִעַדְתִּי שָׁמָּה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל אֲתוּעַד עִמָּם בְּדַבּוּר, כְּמִלְךָ הַקּוֹבַע מִקּוֹם מוֹעֵד לְדַבֵּר עִם עַבְדָּיו שֶׁם וְנִקְדָּשׁ הַמִּשְׁכָּן בְּכַבְדִּי. שֶׁתִּשְׁרַה שְׁכִינָתִי בּוֹ. וּמִדְּרַשׁ אֲגַדָּה אֶל תְּקִירָה בְּכַבּוּדִי, אֲלֵא [בְּמַכּוּבוּדִי], בְּמַכּוּבוּדִים שְׁלִי, כֹּאן רִמַּז לוֹ מִיתַת בְּנֵי אֶהָרֹן בְּיוֹם הַקְּמָתוֹ, וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר מִשָּׁה (וּיְקָרָא י ג) הוּא אֲשֶׁר דַּבֵּר ה' לְאֲמֹר בְּקִרְבִּי אֲקָדָשׁ, וְהִיָּכֵן דְּבַר, וְנִקְדָּשׁ בְּכַבּוּדִי:

(מד) וְקִדְשָׁתִי אֶת־אֵהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־אֶהָרֹן וְאֶת־בְּנֵי אֶקְדָּשׁ לְכַתֵּן לִי: (מה) וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִיָּיתִי לָהֶם לְאֵלֹהִים:

(מו) וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי יִקְוֶה אֵלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוּצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְשִׁכְנֵי בְּתוֹכָם עַל מִנְתַּל שֶׁכּוֹן אֲנִי בְּתוֹכָם אֲנִי יִקְוֶה אֵלֹהֵיהֶם: פ

*

שביעי

פרק ל